

**UCHWAŁA NR XXVII/203/23
RADY GMINY TUROŚL**

z dnia 27 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Turośl na lata 2022-2025.

Na podstawie art.18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z póź. zm) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny w Gminie Turośl na lata 2022-2025 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Sławomir Milewski

Załącznik do uchwały Nr XXVII/203/23

Rady Gminy Turośl

z dnia 27 marca 2023 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE TUROŚL

NA LATA 2023- 2025

I. WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2025 w Gminie Turośl stanowi kontynuację wybranych celów i zadań wskazanych do realizacji w programach na lata 2014 – 2016, 2017 – 2019 oraz 2023 – 2025.

Program jest odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny winny podejmować określone działania na ich rzecz. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotoblowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo– wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. PODSTAWA PRAWNA

Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2025 w Gminie Turośl określa zadania własne gminy wynikające z: a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm), b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. - Dz.U. z 2021 r. poz.2268 z późn. zm), c) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm).

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Gmina Turośl położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego i należy do powiatu kolneńskiego. Według danych będących w posiadaniu Urzędu Gminy liczba ludności według stanu na dzień 31.12.2022 roku wynosiła 5 125 osób, w tym mężczyzn 2688 oraz kobiet 2 437.

W gminie zamieszkuje 758 dzieci w wieku 0-12 lat oraz 408 młodzieży w wieku 13-18 lat. Analizując dostępne dane można zaobserwować nieznaczny spadek ludności, w porównaniu do lat poprzednich. Odpływ mieszkańców z terenu gminy spowodowany jest głównie odpływem ludności do okolicznych miast w poszukiwaniu pracy, a także opuszczeniem przez młodzież rodzinnych stron w związku z nauką (studiami) i w głównej części już nie powracającymi na stałe do miejsca pochodzenia. Wśród rodzin zamieszkujących Gminę Turośl w 2022 roku około 447 pobierało świadczenia rodzinne. Wśród nich 94 rodziny ma na wychowaniu 3 i więcej dzieci poniżej 18 roku życia. Dane te pozwalają na ukierunkowaniu planowanej polityki edukacyjnej i kulturowo rekreacyjnej. Z funduszu alimentacyjnego korzystało 11 rodzin. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej dominują rodziny z osobami bezrobotnymi oraz rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym rodziny niepełne i wielodzietne. W związku ze wzrostem liczby rodzin potrzebujących wsparcia, działania ośrodka powinny koncentrować się na specjalistycznym doradztwie, nauce umiejętności wychowawczych w rodzinach, edukacji tychże rodzin. Wobec powyższego niezbędne jest zaplanowanie działań w najbliższym czasie. Wśród obszaru bezpieczeństwa, na terenie gminy pojawiają się zgłaszane społecznie odczucia związane z obawami agresji, przemocy, w tym niewypełnieniu obowiązków rodzicielskich.

Aktualnie z terenu gminy 6 dzieci przebywa w pieczy zastępczej. Za 6 dzieci Ośrodek Pomocy Społecznej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie. W 2022 roku 15 rodzin w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo wychowawcze zostało objętych pracą asystenta rodziny.

Zasoby Programu Wspierania Rodziny

Praca z rodzinami naturalnymi prowadzona jest w gminie przez:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośli,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie,
- 3) Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kolnie,
- 4) Komendę Powiatową Policji w Kolnie,
- 5) Gminny Ośrodek Kultury w Turośli,
- 6) Bibliotekę Publiczną Gminy Turośl,
- 7) Szkoły Podstawowe w Turośli, Ptakach, Łasze, Lemanie, Ksebkach oraz Rady Rodziców.

Działania te wspierane są przez parafie oraz stowarzyszenia i inne organizacje działające na rzecz rodziny.

IV. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich do prawidłowego funkcjonowania.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych,
- b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Turośl,
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- b) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu ról społecznych,
- c) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego oraz prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną w tym z placówkami służby zdrowia,
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej– współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
- d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo– wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.
- b) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie przez asystenta rodziny.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Turośl na lata 2023 – 2025 skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Turośl, które są niewydolne zarówno opiekuńczo jak i wychowawczo, są zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program skierowany jest również do rodzin, których dzieci są już umieszczone w pieczy zastępczej, a chcą współpracować z pracownikami służb społecznych na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu gminy Turośl i budżetu państwa.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośli we współpracy z instytucjami opisanymi w poniższej tabeli:

	Instytucja	Zadania/zakres współpracy
1	Urząd Gminy Turośl	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny
2	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin

		zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
3	Sąd Rejonowy–Wydział Rodzinny i Nieletnich	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4	Kuratorzy sądowi	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turośli	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy dostępu do specjalistycznych form wsparcia. Organizacja, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
6	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Turośli	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
7	Komisariat Policji w Kolnie	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży na terenie gminy Turośl. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
8	Gminny Ośrodek Kultury w Turośli	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży uczęszczających do Ośrodka Kultury w Turośli poprzez kulturę, sztukę i zajęcia ruchowe. Organizowanie zajęć poza szkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów.
9	Szkoły z terenu gminy Turośl	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji). Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
10	NZOZ w Turośli	Opieka i profilaktyka zdrowotna.

IX. MONITOROWANIE PROGRAMU

Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośli będzie co roku przedstawiał Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

X. PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Turośl na lata 2022-2025 zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.